

Zwitserse prinsesjes op de erwt jammeren over klimaatverandering en krijgen hun zin van woke rechters

Posted on 13 april 2024 by Arnout Jaspers

De Europese Conventie voor de Rechten van de Mens (European Convention on Human Rights), aangenomen in 1950, was ooit een baken van hoop, opgericht op de puinhopen van de Tweede Wereldoorlog en met de Holocaust nog vers in het geheugen.

De Conventie verbiedt marteling (artikel 3), slavernij (artikel 4), garandeert de basisrechten van iedereen die door de staat wordt vervolgd (artikel 5 en 6) en de vrijheid van godsdienst en van meningsuiting (artikel 9 en 10).

Zeventig jaar later wordt door de rechters van het Europees hof voor de rechten van de mens (ECHR) van deze Conventie een karikatuur gemaakt. De Conventie was bedoeld om mensen te beschermen tegen staatsterreur, maar wordt nu ingezet om Zwitserse prinsesjes op de erwt tegemoet te komen, die jammeren dat hun luxe leventjes worden bedreigd door klimaatverandering.

Willekeurige en inconsistente vonnissen

De ECHR deed deze week gelijktijdig uitspraak in drie klimaatrechtszaken die bij het hof waren aangespannen. Dat maakte des te meer duidelijk, hoe willekeurig en inconsistent de vonnissen waren. Er was een Franse kustbewoner die klaagde dat hij in zijn bestaan bedreigd werd door zeespiegelstijging. Zes Portugese jongeren klaagden over bosbranden en psychisch leed door klimaatverandering in hun land, en vier Zwitsers plus een collectief van 2500 Zwitserse oudere vrouwen, de *Klimaseniorinnen*, klaagden dat hittegolven door klimaatverandering hun gezondheid zouden slopen.

Dit moet allemaal onder artikel 8 vallen: 'het recht van ieder persoon op respect voor hun privé- en familielevens en hun huis'. De ECHR was met de Portugese jongeren snel klaar: die hadden niet eens geprobeerd om die zaak aanhangig te maken in Portugal, en het ECHR is alleen maar een toevlucht voor wie in eigen land is uitgeprocedeerd. De Fransman werd niet ontvankelijk verklaard omdat hij inmiddels niet meer aan de kust, maar in het binnenland woont, zodat hij niet kan claimen slachtoffer te zijn. Zo is de Franse staat toch maar mooi ontsnapt aan aanscherping van haar klimaatbeleid omdat een van haar 70 miljoen onderdanen verhuisde.

Slachtofferschap is belangrijk voor de ECHR: je moet aantonen dat je persoonlijk bedreigd wordt in je veiligheid of gezondheid door nalatigheid van de overheid, en volgens de ECHR zelf ligt die lat hoog. Dat bleek ook in de Zwitserse klimaatzaak: de vier individuele klagers werden wegens onvoldoende aantoonbaar slachtofferschap eveneens niet ontvankelijk verklaard.

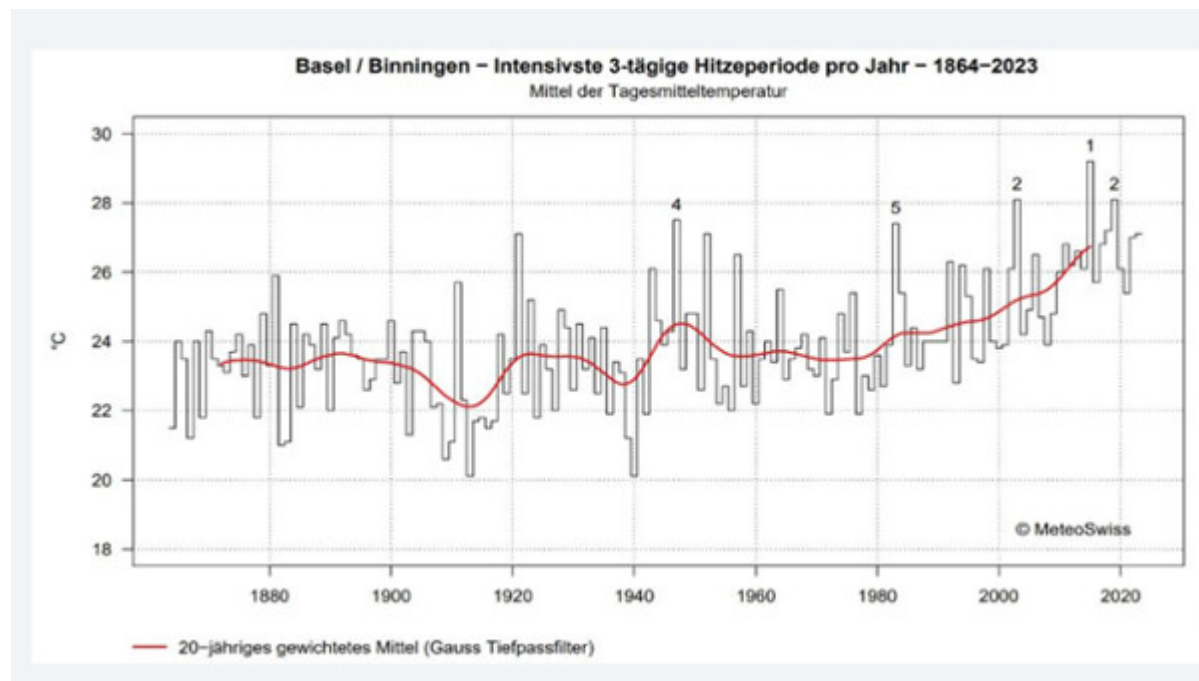
Dan zou je zeggen: het recht heeft gezegevierd, je kunt klimaatbeleid niet afdwingen via de rechter, dat is aan de politiek. Maar in een van die *plot twists* waar woke juristen octrooi op hebben, erkende de ECHR de *Klimaseniorinnen* wél als slachtoffer. Dit collectief van 2500 vrouwen, uiteraard met sterk uiteenlopende leefomstandigheden en gezondheid, wordt dermate bedreigd door hittegolven, dat de Zwitserse staat meer moet doen aan klimaatmitigatie, dat wil zeggen: de opwarming van de aarde terugdringen door meer CO2-reductie.

Ook deze rechters lijkt te ontgaan dat CO2-reductie door één klein land als Zwitserland minder dan een procent bijdraagt aan de mondiale CO2-uitstoot. Het beschermen van een specifieke groep eigen burgers tegen klimaatverandering kan

dus alleen door adaptatie, een woord dat deze rechters niet over de lippen krijgen. Installeer als Zwitserse overheid desnoods airco in het huis van elke 70-plusser, en de dreiging is afgewend. Zelfs dat is trouwens overbodig, want Zwitserse senioren bulken van het geld en kunnen dat makkelijk zelf betalen.

Milde temperaturen

En over welke dreiging hebben we het eigenlijk? De temperaturen in Zwitserland zijn uitermate mild. Dat wil zeggen: op de bergtoppen kan het extreem koud worden, maar in bewoonde gebieden wordt het nooit echt heet. Er is één keer midden op de dag ergens 41 graden gemeten. Ruim twintig jaar geleden.

Bijscript: Zwitserse hittegolven halen ook op het heetst van de dag de dertig graden niet, maar zijn zo bedreigend voor senioren dat het Europese Hof voor de Rechten van de Mens vindt dat het moet ingrijpen in het Zwitserse klimaatbeleid.

[bron:

<https://www.meteoswiss.admin.ch/weather/weather-and-climate-from-a-to-z/heat.html>]

En dan is Zwitserland ook nogal on-plat. Gemiddeld wordt het één graad kouder met elke honderd meter die je omhoog gaat. Bij klimaatverandering hebben we het over een temperatuurstijging van anderhalf à twee graden. Als je door horizontale

verplaatsing in een twee graden koudere klimaatzone terecht wil komen, moet je al gauw driehonderd kilometer naar het noorden. In een land als Zwitserland hoeft je alleen maar naar het naburige dorp dat iets hoger op de berg ligt.

Het idee dat enige inwoner van Zwitserland bedreigd wordt door klimaatverandering, is te zot om los te lopen. Dat de Alpengletschers kleiner worden, is niet meer dan een ansichtkaartenprobleem.

De *Klimaseniorinnen* zijn prinsessen op de erwt, die zich slechts verbeelden dat ze last hebben, of gaan krijgen, van klimaatverandering. De vraag is hoe de Zwitserse overheid op dit vonnis gaat reageren. Dit is slechts een van een menigte klimaatzaken die bij allerlei nationale en internationale hoven zijn aangespannen.

Lidstaten van het ECHR zouden ook eens een stevig signaal terug kunnen zenden naar dit Hof, dat ze op deze manier bezig zijn om zichzelf irrelevant te maken. Bijvoorbeeld door hun klimaatuitspraken te negeren. De vonnissen van het Hof zijn bindend, er is geen beroep tegen mogelijk, maar het heeft zelf geen middelen om uitvoering af te dwingen. Hun uitspraken gaan naar de *Committee of Ministers*, waar de ministers van buitenlandse zaken van alle 47 lidstaten in zitten. Die Commissie vergadert één maal per jaar, maar de meeste ministers komen niet eens opdagen, en de ministers van de grote EU-landen al helemaal niet.

Bureaucratisch moeras

Als je de verslagen van de meest recente zitting, op 12 tot 14 maart 2024, doorkijkt, zie je vooral dat vonnissen van het ECHR in een bureaucratisch moeras terecht komen waar ze in geen jaren meer uit komen.

Dit jaar boog de Commissie zich weer eens over een vonnis uit 2010, over persvrijheid in Spanje. Er is geen sprake van, dat de Commissie dan datzelfde jaar nog met de vuist op tafel slaat en Spanje gigantische boetes oplegt, of economische sancties uitvaardigt. Welnee. De Commissie begint eens met een verzoek om informatie aan Spanje: hebben jullie inmiddels al iets aan verbetering van de persvrijheid gedaan? Het Spaanse antwoord wordt dan in de vergadering het jaar daarna behandeld. Ongetwijfeld zal Spanje geantwoord hebben dat ze hard aan de slag zijn gegaan met de persvrijheid. Waarop de Commissie deze voortgang monitort door extra informatie op te vragen. Die ze ruim voor de vergadering van het volgende jaar ontvangen...

Grenzen stellen

Zwitserland kan dus deze uitspraak laten verzanden in een eindeloos durende procedure, zonder enige consequentie. Maar misschien vindt Zwitserland dat er eens een grens gesteld moet worden aan dit rechterlijk activisme: het lidmaatschap van de European Convention on Human Rights is jaarlijks opzegbaar. Kost niks, en dan is Zwitserland daarna nog steeds een exemplarische rechtsstaat, met een uitermate welvarende, gezonde en klimaatbestendige bevolking. Dan weet Nederland dat ook alvast.

Wetenschapsjournalist [Arnout Jaspers](#) schreef de bestseller [De Stikstoffuik](#). Deze zomer verschijnt zijn nieuwe boek, over energietransitie in Nederland. Informatie voor media en boekhandel: info@blauwburgwal.nl

Wynia's Week viert het vijfjarig bestaan. Wynia's Week wordt mogelijk gemaakt door de vrijwillig betaalde abonnementen van de lezers, kijkers en luisteraars. [Doet u al mee?](#)